

การนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษี
ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ กับความเป็นธรรม
ในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน กรณีศึกษาพื้นที่เขต
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง *

The Implementation of the Tax Reform Under the Land and
Building Tax Act of 2019 and Fairness in the Views of Land
Tenant: In Case Study of Lower Northeastern Region

วีระกิตต์ เอกอัครวิจิตร

Veerakit Akeakarawijit

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น

Graduate School, The Eastern University of Management and Technology

Email: ake@vip-groups.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตาม
พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ 2) เพื่อศึกษาความเป็นธรรมใน
ทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนำแนวทางการ
ปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ กับความ
เป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สินโดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมาจากการ
ทบทวนวรรณกรรม และนำไปรวบรวมความเห็นของผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น ที่เป็นข้าราชการเจ้าพนักงานของรัฐผู้ดำเนินการจัดเก็บภาษี และประชาชนผู้เป็นเจ้าของ

* ได้รับบทความ: 9 พฤศจิกายน 2566; แก้ไขบทความ: 23 มกราคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 25 มกราคม 2567

ผู้ครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผู้เสียภาษีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 400 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นข้าราชการเจ้าพนักงานของรัฐผู้ดำเนินการจัดเก็บภาษี จำนวน 100 คน และประชาชนผู้เป็นเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 300 คน แล้วนำกลับมาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ χ^2 , S.D. และ Pearson Correlation

ผลวิจัยพบว่า

1. ความพึงพอใจในการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ ของการดำเนินการโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านผู้บริหาร และน้อยที่สุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์
2. ความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้อัตราภาษีก้าวหน้า รองลงมา คือ การเพิ่มอัตราภาษีสำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่า และน้อยที่สุด คือ การกำหนดอัตราภาษีตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน
3. การนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การปฏิรูประบบภาษี; พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562;
ความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน

Abstract

The research has the objectives of 1) studying the implementation of the tax reform under the Land and Building Tax Act of 2019, 2) examining fairness in the views of local government officials and property owners, and 3) studying the relationship between the implementation of tax reform under the Land and Building Tax Act of 2019 and fairness in the views of property owners. The researchers developed a questionnaire based on a literature review and collected the opinions of local government officials responsible for tax collection and

property owners who pay taxes to local authorities in the lower northeastern region of Thailand, with a total of 400 participants, Comprising local administrators within the local government organization, these are government official serving as tax collection executives, with a total of 100 individuals and the land tenant is 300 members. The data was analyzed using statistical methods, including the mean, standard deviation, and Pearson Correlation.

The research findings indicate the following:

1. The overall satisfaction with the implementation of the tax reform measures under the Land and Building Tax Act of 2019 is at a moderate level. The aspect with the highest average satisfaction is the budgetary dimension, followed by the administrative

2. The overall satisfaction with the implementation of the tax reform measures under the Land and Building Tax Act of 2019 is at a moderate level. The aspect with the highest average satisfaction is progressive tax rates, following that are the wasteland tax rates, and the aspect with the lowest satisfaction level is the setting of tax rates based on land use.

3. The implementation of the tax reform measures under the Land and Building Tax Act of 2019 has a statistically significant relationship with fairness perception among property owners at a moderate level, at a significance level of .01.

Keywords: tax reform; Land and Building Tax Act of 2019; fairness in the views of land tenant

1. บทนำ

ประเทศไทยมีการจัดเก็บภาษีทรัพย์สินจากทรัพย์สินที่เป็นที่ดิน โรงเรือน อาคาร ดึก และสิ่งปลูกสร้างต่างๆ มีกฎหมายที่ใช้บังคับในการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน คือ พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 และพระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 แต่โดยที่กฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน และกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ได้บังคับใช้มาเป็น

เวลานานแล้ว ทั้งในส่วนของภาษีบำรุงท้องที่มีสภาพปัญหาเนื่องจากราคาปานกลางไม่มีการปรับมาเป็นเวลานานแล้ว มีอัตราภาษีแบบถดถอยก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม และมีการยกเว้นลดหย่อนจำนวนมาก ส่วนของภาษีโรงเรือนและที่ดิน มีสภาพปัญหาเนื่องจากฐานภาษีซ้ำซ้อนกับภาษีเงินได้และมีอัตราภาษีถึงร้อยละ 12.5 ของค่าเช่ารายปี ซึ่งมีข้อโต้แย้งว่าสูงเกินไป และเปิดให้ใช้ดุลยพินิจในการประเมินค่อนข้างสูง ทำให้การจัดเก็บภาษีตามกฎหมายทั้งสองฉบับไม่เหมาะสมกับภาวะการณ์ในปัจจุบัน จึงได้ตราบัญญัติพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ขึ้นแทน โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษี กำหนดให้มีการจัดเก็บจากการถือครองอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์ในการประกอบเกษตรกรรม เป็นที่อยู่อาศัย ใช้ประโยชน์อย่างอื่นนอกจากเกษตรกรรม หรือที่อยู่อาศัยและที่ดินที่ทิ้งไว้ว่างเปล่า รวมทั้งการปรับปรุงวิธีการจัดเก็บภาษีใหม่ ให้เป็นระบบภาษีทรัพย์สินอย่างแท้จริง สอดคล้องกับการกระจายอำนาจปกครองท้องถิ่น ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอัตราภาษีที่แตกต่างกันได้ มีหลักการเพื่อส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์ในที่ดินให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากการจัดเก็บภาษีโดยคิดจากมูลค่าที่ดิน (Land Value Taxation) (สันตา อุดมะโกคิน, 2563) และสร้างความเป็นธรรมแก่บุคคลผู้เสียภาษีให้มีความเท่าเทียมกัน โดยที่พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 13 มีนาคม 2562 และเริ่มบังคับเก็บภาษีตั้งแต่ 1 มกราคม 2563 ซึ่งนับว่ายังเป็นเวลาที่ไม่นานนักนับแต่เริ่มประกาศใช้ จึงทำให้อาจยังมีปัญหาในการตีความ และการบังคับใช้และยังไม่มีบรรทัดฐานใดในการตีความที่จะสามารถใช้อ้างอิงได้เช่นเดียวกันกับคำพิพากษาของศาล ดังนั้น ในบางกรณีจึงอาจมีการตีความที่แตกต่างกันระหว่างผู้เสียภาษีกับผู้หน้าที่จัดเก็บภาษี โดยเฉพาะเรื่องของทรัพย์สินที่เป็นที่อยู่อาศัยได้ รวมทั้งในเรื่องของข้อยกเว้น

ตามกฎหมายภาษีใหม่นี้การจัดเก็บภาษีที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างที่ใช้ประโยชน์เป็นที่อยู่อาศัย ทั้งบ้านหรือคอนโดมิเนียมที่มีชื่อในทะเบียนบ้านและมีมูลค่าน้อยกว่า 50 ล้านบาทก็จะได้รับการยกเว้น ส่วนบ้านหลังอื่นๆ จะต้องเสียในอัตรา 0.02% ของราคาประเมิน แต่หากเป็นกรณีมีการใช้ประโยชน์หลายประเภทในสิ่งปลูกสร้างเดียวกัน เช่น ชั้นล่างค้าขายและชั้นบนอยู่อาศัยโดยมีที่ดินหลายแปลงหลายโฉนดอยู่ติดกับอาคารในชื่อเจ้าของเดียวกันอีกด้วยแล้ว การประเมินก็จะเป็นแบบหลายอัตราที่อาจก่อให้เกิดการโต้แย้งขึ้นได้ระหว่างผู้เสียภาษีกับพนักงานผู้เก็บภาษี เมื่อได้รับแจ้งการประเมินแบบหลายอัตราในแบบแจ้งเดียวกัน หรืออาจมีความกังวลใจที่ยังไม่ได้รับแบบประเมินเพื่อเสียภาษีแม้ว่าหากยังไม่ได้รับการแจ้งจะถือว่าหน้าที่

ในการเสียภาษียังไม่เกิดขึ้น เมื่อพิจารณาถึงอัตราภาษีก็จะพบว่าการยกเว้นภาษีค่อนข้างมาก ทั้งนี้ยังมีปัญหาการครอบครองทรัพย์สินที่ดินที่เป็นที่อยู่อาศัยอีกด้วย

ผลกระทบของพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 เป็นที่สนใจของแวดวงนักวิชาการในหลากหลายมิติ ดังนี้ 1) ความเหลื่อมล้ำระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) การใช้อัตราภาษีก้าวหน้า 3) การกำหนดอัตราภาษีตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน 4) การเพิ่มอัตราภาษีสำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่า จึงเห็นว่าหากมีศึกษาการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กับความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน สามารถช่วยส่งเสริมให้มีการจัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดปัญหาจากการตีความก่อให้เกิดความเป็นธรรมได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษาความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ กับความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population) หมายถึง ผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นข้าราชการเจ้าพนักงานของรัฐผู้ดำเนินการจัดเก็บภาษี จำนวน 154,522 คน และประชาชนผู้เป็นเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผู้เสียภาษีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 463,566 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 618,088 คน

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) โดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane ได้ประชากรกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นข้าราชการเจ้าพนักงานของรัฐผู้ดำเนินการจัดเก็บภาษี จำนวน 100 คน และ ประชาชนผู้เป็นเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 300 คน รวมทั้งสิ้น 400 คน แล้วนำมา

คำนวณอัตราสัดส่วนของประชากร (Proportional to Size) เมื่อได้ขนาดประชากรกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คนแล้ว จึงใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 การพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กับความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้นิยามรวมทั้งตัวแปรวัดสำหรับนำไปใช้ร่างเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราวัด 5 ระดับ ที่มีความหมายตามตัวเลข 1, 2, 3, 4 และ 5 โดยแปลผลว่า น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด แล้วนำเอาผลที่ได้ไปขอให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีก่อนเป็นเบื้องต้นสำหรับนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขได้จำนวนทั้งหมด 60 ข้อ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนอกเขตประชากร เพื่อทดสอบความตรง และความเชื่อมั่นของเครื่องมือวิจัยนี้

2.2 การทดสอบคุณภาพแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำเอาร่างแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงมาแล้วในเบื้องต้น ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่น เพื่อทดสอบความตรง และความเชื่อมั่น โดยมีส่วนประกอบสำคัญต่อไปนี้

2.2.1 การทดสอบความตรง (Validity test)

ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง โดยใช้ค่า KMO และน้ำหนักส่วนประกอบ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาความตรงของแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์ทดสอบความตรง โดยใช้ค่า KMO ตั้งแต่ .80 ขึ้นไปและพิจารณาร่วมกับน้ำหนักส่วนประกอบตามค่า Extraction ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ทั้งนี้โดยให้ทดสอบทีละตัวแปร

2.2.2 การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability test)

ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความตรงมาแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้บริหารท้องถิ่นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นข้าราชการเจ้าพนักงานของรัฐ ผู้ดำเนินการจัดเก็บภาษี และประชาชนผู้เป็นเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างผู้เสียภาษีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 ชุด แล้วนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น ตามแนวคิดของ Cronbach's Alpha โดยใช้

เกณฑ์ทดสอบที่ค่า Alpha ไม่ต่ำกว่า .80 และค่า Corrected Item ไม่น้อยกว่า .30 ถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ ผลทดสอบความตรงและความเชื่อมั่นตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลทดสอบความตรงและความเชื่อมั่น

ผลทดสอบ	การนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ	ความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน
Goodness of fit	Chi-Square 730.303 df 435 Sig. .000	Chi-Square 737.319 df 435 Sig. .000
KMO	.840	.814
Extraction	.501-.711	.550-.894
Variance	61.805%	73.809%
Alpha	.853	.862
Corrected item	.416-.677	.504-.754

จากตารางที่ 1 พบว่าแบบสอบถามนี้มีความตรงและความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดขึ้น โดยมีผลทดสอบดังนี้ แบบสอบถามทั้งสองตัวแปรมีค่า Goodness of fit อย่างมีนัยสำคัญที่ .000 มีค่า KMO ที่ .840 และ .814 ซึ่งมีค่ามากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ .80 มีน้ำหนักตามค่า Extraction ระหว่าง .501-.711 และระหว่าง .550-.894 มากกว่าเกณฑ์กำหนดไว้ที่ .50 มีค่า Variance มากกว่าร้อยละ 50 กล่าวคือมีค่าเท่ากับร้อยละ 61.805 และร้อยละ 73.809 มีค่า Alpha ที่ .853 และ .862 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ที่ .80 มีความเที่ยงตรงรายข้อระหว่าง .489-.670 และระหว่าง .504-.754 มากกว่าเกณฑ์กำหนดไว้ที่ .40 ดังนั้นจึงแปลผลได้ว่าแบบสอบถามนี้มีความตรงและความเชื่อมั่นตามมาตรฐานวิชาการ

3. การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 จัดเตรียมแบบสอบถาม พร้อมหนังสือนำส่ง เพื่อติดต่อไปยังหน่วยประชากร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบข้อมูล รวมถึงได้ติดต่อประสานผู้ช่วยวิจัยในแต่ละหน่วย ไว้คอยทำหน้าที่ ประสานเก็บรวบรวมข้อมูลส่งกลับคืนผู้วิจัย

3.2 นำส่งแบบสอบถามไปยังหน่วยประชากร แต่ละหน่วยด้วยตนเอง พร้อมทั้งตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับการทำวิจัย โดยเฉพาะการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ตรงกัน รวมทั้งนัดหมายการเก็บแบบสอบถามกลับคืน ภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์

3.3 ประสานไปยังผู้ช่วยวิจัย เพื่อสอบถามการรวบรวมข้อมูลกลับคืนมา หากพบว่า มีปัญหาใดใดเกิดขึ้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไข เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปด้วยความโปร่งใส

3.4 รวบรวมแบบสอบถามกลับคืน พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ โดยคัดเอาเฉพาะฉบับที่มีการตอบคำถามครบถ้วนทุกข้อ ไว้สำหรับการวิเคราะห์ผล

ทั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลฉบับที่สมบูรณ์กลับคืนมาได้จำนวน 400 ฉบับ จากจำนวนทั้งหมดที่จัดเก็บ โดยคิดเป็นร้อยละ 100.00 ดังนั้น งานวิจัยนี้มีข้อมูลเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ผล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การประมวลผลข้อมูลใช้คอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ และถูกต้องทั้ง 400 ชุด

4.1.2 บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูล และเครื่องคอมพิวเตอร์ตามลำดับ

4.1.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

4.1.4 ประมวลผลข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ผลไปตามลักษณะของข้อมูล และความสามารถในการตอบได้ตรงกับคำถามของวัตถุประสงค์วิจัย เพราะฉะนั้นผู้วิจัยเลือกใช้สถิติต่อไปนี้ในการวิเคราะห์ผล

4.2.1 เพื่ออธิบายลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ความถี่ และ ร้อยละ

4.2.2 เพื่อศึกษาระดับตัวแปร ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน โดยกำหนดการแปลผลตามค่าเฉลี่ย ต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.50 แปลผลว่า น้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 แปลผลว่า น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 แปลผลว่า ปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 แปลผลว่า มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 แปลผลว่า มากที่สุด

4.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์

ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบ Pearson Correlation และมี เกณฑ์สำหรับการแปลผล ต่อไปนี้

ค่า r ต่ำกว่า .30 ลงมา แปลผลว่า มีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

ค่า r ระหว่าง .30-.59 แปลผลว่า มีความสัมพันธ์กันน้อย

ค่า r ระหว่าง .60-.69 แปลผลว่า มีความสัมพันธ์ ปานกลาง

ค่า r ระหว่าง .70-.79 แปลผลว่า มีความสัมพันธ์กัน มาก

ค่า r ตั้งแต่ .80 ขึ้นไป แปลผลว่า มีความสัมพันธ์กันมากที่สุด

4. สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติ ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับความพึงพอใจในการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ

ความพึงพอใจการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตาม พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ			
พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ	$\bar{x}$	S.D.	แปล
1. ด้านงบประมาณ	3.00	0.51	ปานกลาง
2. ด้านผู้บริหาร	2.85	0.46	ปานกลาง
3. ด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี	2.69	0.58	ปานกลาง
4. ด้านวัสดุ อุปกรณ์	2.79	0.49	ปานกลาง
5. ด้านการประชาสัมพันธ์	2.61	0.69	ปานกลาง
รวม	2.79	0.55	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.79$, S.D. = 0.55) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{x} = 3.00$, S.D. = 0.51) รองลงมา คือ ด้านผู้บริหาร ($\bar{x} = 2.85$, S.D. = 0.46) และน้อยที่สุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ($\bar{x} = 2.61$, S.D. = 0.69)

วัตถุประสงค์ ข้อ 2 เพื่อศึกษาความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ประกอบการทรัพย์สิน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ประกอบการทรัพย์สิน

ความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ประกอบการทรัพย์สิน	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
1. การใช้อัตราก้าวหน้า	2.80	0.78	ปานกลาง
2. การกำหนดอัตราภาษีตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน	2.20	0.74	น้อย
3. การเพิ่มอัตราภาษีสำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่า	2.67	0.68	ปานกลาง
รวม	2.56	0.73	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ความเป็นธรรมในทัศนคติของผู้ครอบครองทรัพย์สิน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 2.56, S.D. = 0.73) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้อัตราภาษีก้าวหน้า ($\bar{x}$ = 2.80, S.D. = 0.78) รองลงมา คือ การเพิ่มอัตราภาษีสำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่า ($\bar{x}$ = 2.67, S.D. = 0.68) และน้อยที่สุด คือ การกำหนดอัตราภาษีตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน ($\bar{x}$ = 2.20, S.D. = 0.74)

วัตถุประสงค์ ข้อ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ กับความเป็นธรรมในทัศนคติของผู้ครอบครองทรัพย์สิน

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ กับความเป็นธรรมในทัศนคติของผู้ครอบครองทรัพย์สิน

ความเป็นธรรมในทัศนคติของผู้ครอบครองทรัพย์สิน	การนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ			
	Pearson Correlation	Sig. (2-tailed)	ทิศทาง	ระดับความสัมพันธ์
การใช้อัตราภาษีก้าวหน้า	.755**	.000	บวก	มาก
การกำหนดอัตราภาษีตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน	.645**	.000	บวก	ปานกลาง
การเพิ่มอัตราภาษีสำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่า	.641**	.000	บวก	ปานกลาง
รวม	.652**	0.000	บวก	ปานกลาง

** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ กับความเป็นธรรมในทัศนคติ

ของผู้ครอบครองทรัพย์สิน มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวบวก ในระดับปานกลาง $r = .652$ กล่าวคือ เมื่อการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มีความสำคัญมากขึ้นจะทำให้ความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน เพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก มี 1 ข้อ คือ การใช้อัตราภาษีก้าวหน้า ข้อที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง มี 2 ข้อ คือ การกำหนดอัตราภาษีตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน และการเพิ่มอัตราภาษีสำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่า สรุปได้ว่า การปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มีความสัมพันธ์กับความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความพึงพอใจการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านผู้บริหาร และน้อยที่สุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า การปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มีการตื่นตัวในการเตรียมความพร้อมในด้านผู้บริหารด้านงบประมาณ ด้านพนักงานจัดเก็บด้านสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ และด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การจัดเก็บภาษีมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้บริหารได้มอบนโยบายที่ชัดเจนในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง มีการแบ่งแยกหน้าที่การจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พร้อมให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ แพรพพรายรัตน์ (2563) เรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรีอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะพฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ เน้นงาน เน้นการเปลี่ยนแปลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร ภูตอ้อม (2563) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรด้านมาตรการในการดำเนินงาน มีผลในประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี

2. ความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สิน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การใช้อัตราภาษีก้าวหน้า รองลงมา คือ การเพิ่มอัตราภาษีสำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่า และน้อยที่สุด คือ การกำหนดอัตราภาษีตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสิทธิในทางทรัพย์สินเป็นสิทธิพื้นฐานของบุคคลที่รัฐไม่อาจพรากจากบุคคลได้ การที่รัฐจะเข้าใช้ทรัพย์สินของบุคคลต่าง ๆ จึงไม่อาจอ้างแต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายเพื่อการบังคับใช้ต่อบุคคลในทรัพย์สิน แต่จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมต่อการบังคับใช้กฎหมายที่มีลักษณะของการกระทบกระเทือนต่อสาระสำคัญแห่งสิทธิพื้นฐานดังกล่าว โดยแนวทางที่เหมาะสมเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความเป็นธรรมและสอดคล้องต่อหลักสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมต้องเป็นไปตามหลักนิติธรรม

2.1 การเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามมูลค่าของที่ดินเป็นหนึ่งในสาเหตุให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากในแต่ละพื้นที่มีระดับการพัฒนาที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ที่ดินมีมูลค่าต่างกันไปด้วย โดยพื้นที่ที่มีความเจริญมากและที่ดินมีมูลค่าสูง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่นั้นจะมีรายได้จากการเก็บภาษีที่ดินมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่ห่างไกลความเจริญและที่ดินมีมูลค่าต่ำ นอกจากนี้ ยังมีประเด็นพฤติกรรมการแข่งขันลดอัตราภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้ต่ำลงเพื่อดึงดูดให้ประชาชนและผู้ประกอบการย้ายมายังพื้นที่ของตน นำความเจริญเข้ามาพัฒนาพื้นที่ ซึ่งมีนโยบายแรงแฝงเพื่อสร้างคะแนนความนิยมทางการเมืองให้กับตนอีกด้วย

2.2 การใช้อัตราภาษีก้าวหน้า

ประการที่หนึ่ง ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างกำหนดให้เป็นอัตราก้าวหน้า โดยให้ผู้ที่มีที่ดินต้องเสียภาษีที่ดินในอัตราสูงไปตามจำนวนที่ดินของตน ยิ่งมีที่ดินมากยิ่งจ่ายภาษี ในอัตราที่สูงขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับกลไกภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีหน้าที่เก็บภาษีความมั่งคั่งของประชาชนในอัตราก้าวหน้าอยู่แล้ว ดังนั้น การเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจึงสร้างความไม่เป็นธรรมกับกลุ่มคนที่ถือครองที่ดิน ส่วนกลุ่มคนที่มีความมั่งคั่งระดับเดียวกันแต่ถือครองทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่ที่ดินกลับไม่ต้องเสียภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างนี้ การเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้ายังไม่อาจลดความเหลื่อมล้ำลงได้ เพราะผู้ที่ถือครองที่ดินจำนวนมากก็อาจจะขายที่ดินแล้วนำเงินไปออมหรือแปรสภาพเป็นสินทรัพย์ประเภทอื่นแทน นอกจากนี้ มูลค่าที่ดินที่ต้องเสียภาษียังไม่สะท้อนถึงความมั่งคั่งที่แท้จริง เพราะผู้ที่ถือครองที่ดินแต่ไม่ได้สร้างมูลค่าเพิ่มเลยต้องถือว่าเป็นผู้ไม่มีรายได้จากที่ดินนั้นและไม่ควรเสียภาษีตามหลักความมั่งคั่ง ดังนั้น ระบบภาษีที่เหมาะสมนั้น

คือ ระบบภาษีกำไรส่วนเกิน ที่ครอบคลุมการที่ประชาชนหรือหน่วยธุรกิจครอบครองสินทรัพย์ต่าง ๆ และสร้างมูลค่าเพิ่มหรือสร้างกำไรในช่วงเวลาที่ตนถือครองอยู่ ซึ่งเหมาะสมกว่าระบบภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้า

ประการที่สอง การเก็บภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้านำไปสู่ความบิดเบือนของราคาที่ดิน เช่น ในที่ดินขนาดใหญ่ มูลค่าที่ดินสูงต้องเสียภาษีในอัตราก้าวหน้า ส่วนที่ดินขนาดเล็กมูลค่าที่ดินน้อยกลับเสียภาษีในอัตราก้าวหน้า ด้วยเหตุนี้ส่งผลให้การผลิตสินค้าและบริการ การออม และการลงทุนบิดเบือนไป โดยประชาชนจะเลี่ยงการใช้ประโยชน์ที่ดินขนาดใหญ่และมีมูลค่าสูง แม้ในสภาพความเป็นจริงที่ดินบางย่านนั้นอาจมีความเหมาะสมเพื่อใช้ประโยชน์หรือพัฒนาเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ได้ และให้ผลตอบแทนสูง แต่เมื่อภาษีที่ดินกำหนดเป็นอัตราก้าวหน้า ก็จะทำให้ นักธุรกิจตัดสินใจไม่ลงทุนในธุรกิจที่ใช้ที่ดินมากหรือมูลค่าสูง มูลค่าเพิ่มของที่ดินในอนาคตที่สูญหายไปนี้ จึงเป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจของการอัตราก้าวหน้า ปัจจุบันธุรกิจใช้ที่ดินจำนวนมากก็ประสบกับปัญหาภาษีอัตราก้าวหน้าอยู่แล้ว จนทำให้เกิดการยกเว้นภาษีที่ดินในที่ดินหลายประเภท เช่น ธุรกิจสังหาริมทรัพย์ และมีแนวโน้มที่จะได้รับการยกเว้นมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นชัดเจนว่า ภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้าทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจจริง อีกทั้งยังนำมาซึ่งปัญหาการเลี่ยงภาษีด้วยการแบ่งย่อยซอยที่ดินให้มีขนาดเล็กลงเพื่อลดภาระภาษีอีกด้วย

2.3 การกำหนดอัตราก้าวหน้าตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ที่ดินเกษตรกรรม ที่ดินสำหรับอยู่อาศัย และที่ดินพาณิชยกรรม ซึ่งเจ้าของที่ดินจะต้องจ่ายภาษีที่ดินในอัตราก้าวหน้าไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น ๆ โดยอาศัยการตีความด้วยดุลพินิจของเจ้าพนักงานภาษี ปัญหาสำคัญคือ การเสียภาษีที่ดินตามการใช้ประโยชน์จริงนั้น ไม่สอดคล้องกับหลักการเก็บภาษี ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อทั้งเจ้าของที่ดินและต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย เช่น กรณีเจ้าของที่ดินในเขตพาณิชยกรรมที่ได้รับประโยชน์จากสาธารณูปโภคที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้สมควรควรจ่ายภาษีที่ดินพาณิชยกรรมที่อัตราสูง แต่เจ้าของที่ดินอาจอ้างว่าหรือแสร้งว่าใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วยการปลูกกล้วย (pro forma) จึงจ่ายภาษีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในอัตราก้าวหน้าต่ำ ซึ่งไม่เป็นธรรมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในทางกลับกันเจ้าของที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่ได้รับประโยชน์จากสาธารณูปโภคน้อย แต่กลับถูกเรียกเก็บภาษีที่ดินพาณิชยกรรมในอัตราก้าวหน้าสูง เพราะที่ดินนั้นเปิดเป็นร้านขายของชำ ซึ่งเป็นการไม่เป็นธรรมต่อเจ้าของที่ดินเช่นกันด้วยเหตุผลดังกล่าว

2.4 การเพิ่มอัตราภาษีสำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่า ประเทศไทยมีที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์คิดเป็นประมาณร้อยละ 2 ของพื้นที่ทั้งหมด โดย พ.ร.บ. ภาษีที่ดินฉบับนี้กำหนดให้ผู้ถือครองที่ดินว่างเปล่าไม่ได้ใช้ประโยชน์ต้องเสียภาษีเพิ่มในอัตราร้อยละ 0.3 ทุกๆ 3 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่ดินรกร้าง แต่ในความเป็นจริงแล้ว การใช้อัตราภาษีที่ดินที่สูงขึ้นจะไม่สามารถแก้ไขปัญหานี้ได้ ซ้ำยังจะสร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจตามมาอีกด้วย ที่ดินถือเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่เจ้าของย่อมต้องการให้ที่ดินถูกนำไปใช้ประโยชน์เพื่อก่อให้เกิดรายได้ เช่น การปล่อยให้ผู้อื่นเช่า แต่ปัญหาคือการปล่อยเช่ามีต้นทุนที่สูง เช่น ปัญหาจากผู้เช่าที่อาจอ้างกรรมสิทธิ์ครอบครองปักษ์ อีกทั้งยังต้องเผชิญกับปัญหาข้อไล่ที่กฎหมายไม่อนุญาตให้เจ้าของที่ดินขับไล่ผู้บุกรุกที่ดินของตนได้ทันที แต่ต้องเข้ากระบวนการศาลที่ใช้เวลานาน เจ้าของที่ดินจึงเลือกที่จะปล่อยร้างหรือไม่ก็ปลูกกล้วยมากกว่าที่จะปล่อยเช่าแทน ด้วยเหตุผลข้างต้น การที่ต้องจ่ายภาษีเพิ่ม ทำให้เจ้าของที่ดินมีพฤติกรรมและค่าใช้จ่ายในการทำให้ที่ดินของตนดูเหมือนจะมีการใช้ประโยชน์แล้วหรือ pro forma เช่น การปลูกกล้วย หรือ การเทปูนเพื่อแสดงให้เห็นว่าใช้เป็นที่ดินที่จอดรถ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้คือความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการที่รัฐคิดว่าภาษีที่ดินสามารถทำให้มีการนำที่ดินรกร้างว่างเปล่ากลับมาใช้ประโยชน์ได้

สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐติกันต์ ศรีโพธิ์ (2563) ได้ศึกษา ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการจัดเก็บภาษีสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ผลการวิจัยพบว่า พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.2562 ที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินนี้ มีปัญหาในทางกฎหมายที่ผู้ศึกษาโดยละเอียดต่อไปมี 3 ประเด็นหลัก คือ ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดประเภทสิ่งปลูกสร้างและราคาประเมินของสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน ซึ่งจากกรณีดังกล่าว ความหมายคำว่า สิ่งปลูกสร้าง และห้องชุด ตามมาตรา 5 ของพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 นี้มีความหมายอย่างแคบ ทำให้การเก็บภาษีสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินได้น้อยเพราะเหตุมีฐานภาษีที่เฉพาะจำกัดคำนิยามคำว่า สิ่งปลูกสร้าง ที่ใช้เพื่อการอยู่อาศัย หรือห้องชุดเท่านั้น ในส่วนราคาประเมินปัจจุบันเป็นหน่วยงานกรมธนารักษ์ กระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ประเมิน ทำให้เกิดความล่าช้า และราคาประเมินไม่เป็นตามราคาปัจจุบัน ในส่วนปัญหาที่สอง คือ ปัญหาหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์สิ่งปลูกสร้างบนที่ดินที่ใช้ในการเก็บภาษี ปัญหาตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 มีการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ไว้เพียง 4 หลักเกณฑ์ ซึ่งเป็นปัญหาในการบังคับใช้ของกฎหมายเป็นจำนวนมาก ถ้าเปรียบเทียบกับมลรัฐวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา มีการ

แบ่งหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์สิ่งปลูกสร้างบนที่ดินไว้อย่างละเอียด และเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี ในส่วนประเด็นปัญหาสุดท้ายที่ผู้ศึกษายกขึ้นนำมาแก้ไข คือ การยกเว้นและการลดหย่อนภาษีสิ่ง ปลูกสร้างบนที่ดิน ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไม่มีการยกเว้น และลดหย่อนสำหรับผู้ที่มีรายได้น้อย ผู้ที่หารายได้ไม่ได้ เพราะเหตุเป็นผู้สูงอายุ ไม่มีเงินบำเหน็จ บำนาญ หรือผู้พิการที่ไปทำงานที่ใด บริษัทหรือหน่วยงานของรัฐไม่รับเข้าทำงาน หรือผู้ที่เสมือน ไร้ความสามารถ ผู้ที่ไร้ความสามารถ ที่ไม่มีงานทำ ไม่มีรายได้ แต่ได้ถือครองทรัพย์สิน สิ่งปลูก สร้างหรือเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน ที่มีราคาประเมินที่จะต้องเสียภาษี หากเปรียบเทียบกับสหรัฐอเมริกา หรือสาธารณรัฐฝรั่งเศส ได้มีการกำหนดรายได้ของผู้เสียภาษี ทรัพย์สิน หรืออสังหาริมทรัพย์นี้ด้วย

3. การนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติ มีความสัมพันธ์กับความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครอง ทรัพย์สิน ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ใหม่ รัฐได้ประกาศใช้ เพื่อจัดเก็บภาษีโรงเรือน และที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่จากประชาชนผู้เป็นเจ้าของผู้ครอบครองที่ดินและผู้ประกอบการ ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างสามารถลดการถือครองที่ดิน เพื่อการเก็งกำไรใน ตลาดอสังหาริมทรัพย์อีกด้วยภาษีที่อยู่อาศัยภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เป็นระบบการจัดเก็บ ภาษีประเภทใหม่ ที่จะนำมาใช้จัดเก็บภาษีแทนภาษีโรงเรือนและที่ดินและภาษีบำรุงท้องที่ โดย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นผู้จัดเก็บอยู่ในปัจจุบัน โดยการจัดเก็บภาษีผู้ครอบครอง เป็นรายปี แบ่งออกเป็น ภาษีทรัพย์สินที่ดินสิ่งปลูกสร้าง และภาษีอสังหาริมทรัพย์ ออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) ภาษีที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 2) ภาษีที่ดินเพื่อที่อยู่อาศัย 3) ภาษีที่ดินเพื่อ วัตถุประสงค์อื่นที่ไม่ใช่กรณีของการปล่อยทิ้งร้าง เช่น ใช้เพื่อพาณิชยกรรม เกษตรกรรมและ อยู่อาศัย อุตสาหกรรม โรงแรม อาหารที่พัก ร้านอาหาร บ้านเช่า และ 4) ภาษีที่ดินที่รกร้างว่าง เปล่า ถือเป็นที่ดินที่ไม่ได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ เพื่อนำรายได้ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่น โดยไม่ต้อง นำส่งเป็นรายได้แผ่นดินหรือรายได้ของรัฐบาล การประเมินค่ารายปีขึ้นกับดุลยพินิจของพนักงาน เจ้าหน้าที่ในการกำหนดค่าเช่าที่สมควรให้เข้าได้ในปีหนึ่ง พระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูก สร้าง พ.ศ. 2562 ใหม่ นี้ ได้เริ่มใช้จัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างระบบใหม่ ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ปี 2563 เป็นต้นไป โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ 1) ลดความเหลื่อมล้ำผู้มีทรัพย์สิน มูลค่าสูง ให้มีภาระต้องเสียภาษีมากกว่าผู้มีทรัพย์สินมูลค่าต่ำ ซึ่งจะทำให้เกิดความเป็นธรรม

และช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 2) เพิ่มประสิทธิภาพ กระตุ้นให้เจ้าของที่ดินใช้ประโยชน์ในที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงลดปัญหาการกักตุนที่ดินเพื่อเก็งกำไร 3) เพิ่มรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีรายได้เพียงพอ ที่จะนำไปใช้ในการลงทุนและจัดบริการสาธารณะที่มีคุณภาพต่อประชาชนในพื้นที่มากขึ้น และ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วม กระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่มีการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่ามีการเก็บภาษีอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, ม.ป.ป.) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนวย สังข์ช่วย (2564) ศึกษาปัญหาอุปสรรค และผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษี ตาม พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น การประกาศใช้ ตาม พ.ร.บ. ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 รวดเร็วเกินไป จึงทำให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นผู้จัดเก็บภาษีและประชาชนผู้เสียภาษีตั้งตัวไม่ทัน และยุ่งยากต่อการจัดทำ การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและเข้าใจได้อย่างทั่วถึงในระยะเวลาอันสั้น กระชั้นชิด จึงทำให้มีปัญหาต่อกระบวนการมาเสียภาษีของประชาชน ฐานข้อมูลบัญชีทรัพย์สินจากกรมที่ดินไม่ตรงตามที่ประชาชนครอบครองในปัจจุบัน จึงทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถนำบัญชีทรัพย์สินดังกล่าวไปประเมินภาษีรายได้ ทำให้รัฐและประชาชนเสียประโยชน์ ผลกระทบต่อประชาชน ผู้เป็นเจ้าของครอบครองทรัพย์สินที่ดิน ในภาพรวม พบว่า ประชาชนผู้ครอบครองทรัพย์สินที่ดิน และสิ่งปลูกสร้างบางราย เสียภาษีรายได้ประจำปีมากกว่าปีที่ผ่านมา มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในครัวเรือน ประชาชนขาดความรู้ ไม่เข้าใจในระบบการเสียภาษีใหม่ ไม่ทราบขั้นตอนการเสียภาษี และการยื่นแบบชำระภาษี ระบบใหม่ ไม่เข้าใจในระบบการเสียภาษี การยื่นแบบชำระภาษี อัตราการเสียภาษีในระบบใหม่ 4 ประเภท กลายเป็นการมือคด ไม่ให้ความร่วมมือขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

การปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 กับความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับงบประมาณ, ผู้บริหาร, เจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี, วัสดุ อุปกรณ์ และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งให้ผลต่อความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สินในด้านการใช้อัตราก้าวหน้า, การกำหนดอัตราก้าวหน้าตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน และการเพิ่มอัตราก้าวหน้าสำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่า

7. ข้อเสนอแนะ

1. ระดับความพึงพอใจในการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติจากการเก็บข้อมูลทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านงบประมาณ ด้านผู้บริหาร ด้านเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ จึงควรประชาสัมพันธ์ในการนำแนวทางการปฏิรูประบบภาษีตามพระราชบัญญัติที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ไปปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น

2. ความเป็นธรรมในทัศนะของผู้ครอบครองทรัพย์สินจากการเก็บข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้อัตราภาษีก้าวหน้า ด้านการกำหนดอัตราภาษีตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน และด้านการเพิ่มอัตราภาษีสำหรับที่ดินรกร้างว่างเปล่า พบว่า ด้านการกำหนดอัตราภาษีตามการใช้ประโยชน์ของที่ดิน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านนี้ให้แก่ผู้ครอบครองทรัพย์สิน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (ม.ป.ป.). สรุปคำถาม-คำตอบเกี่ยวกับพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562. สืบค้นจาก <https://www.dla.go.th/work/tax9/23.pdf>
- กิตติศักดิ์ แพรพวยรัตน์. (2563). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนองแคะ จังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.
- ฐิติกานต์ ศรีโพธิ์. (2563). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการจัดเก็บภาษีสิ่งปลูกสร้างบนที่ดิน ตามพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.
- ปาริฉัตร ภูตองลม. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองขาม อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์, กาฬสินธุ์.

- ลันตา อุตมะโมคิน. (2563). ภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ก้าวต่อไปของการจัดเก็บภาษีทรัพย์สิน. *จุลนิติ*, 7(5), 64-67.
- อำนวย สังข์ช่วย. (2564). ปัญหาอุปสรรค และผลกระทบต่อการจัดเก็บภาษี ตาม พ.ร.บ. ภาษีที่ดิน และสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ. 2562 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 11(3), 287-300.